

hoe ben ik integer?

Inhoudsopgave

Inleiding	5
Waarom is integriteit belangrijk?	6
Wat is de gedragscode integriteit van OPTA?	7
Tien spelregels	9
Voorzieningen en maatregelen ter bevordering van integriteit	18

Disclaimer

Dit document bevat een compact overzicht van de belangrijkste integriteitsaspecten. Het is een samenvatting van de formele Gedragscode Integriteit OPTA. De tekst is met zorg samengesteld. Aan de inhoud van dit document kunnen geen rechten worden ontleend.

Inleiding

Hoe ga ik om met het kerstgeschenk dat ik van een leverancier heb ontvangen? Mag ik de voetbalkaartjes van een marktpartij die mijn favoriete voetbalclub sponsort gebruiken? Wat doe ik als mijn partner in het bestuur zit van een organisatie waar OPTA zaken mee doet of als mijn leidinggevende en ik niet meer door één deur kunnen?

Dit zijn voorbeelden van vragen waar we tijdens ons werk mee geconfronteerd kunnen worden, of zelfs buiten ons werk. Vragen die onze integriteit op de proef stellen.

In deze gedragscode lees je hoe OPTA denkt over integriteit. Je krijgt hier antwoord op de vraag: **hoe ben ik integer?**

Waarom is integriteit belangrijk?

OPTA is een zelfstandig bestuursorgaan dat toezicht houdt. Consumenten, organisaties en bedrijven moeten erop kunnen vertrouwen dat OPTA professioneel te werk gaat. De markt waarin OPTA actief is, merkt en ziet veel van wat OPTA doet.

OPTA wil graag onafhankelijkheid, deskundigheid en betrouwbaarheid uitstralen. Dat lukt alleen als alle medewerkers zo handelen. Om daarbij te helpen, is de Gedragscode Integriteit OPTA opgesteld.

Het ministerie van Economische Zaken en de partijen waar OPTA toezicht op houdt, moeten zeker zijn dat hun financiële bijdrage goed besteed wordt. Besluiten die OPTA neemt, kunnen grote gevolgen hebben voor diezelfde marktpartijen en consumenten.

Integriteit volgens OPTA

Zorgvuldig, onpartijdig en onafhankelijk handelen. Tijdens het werk moet je (de schijn van) bevoor(oor)deling, partijdigheid en ongewenste afhankelijkheid van of binding met maatschappelijke organisaties, bedrijven of individuen voorkomen. Daarnaast ga je zorgvuldig om met belangen van OPTA, haar medewerkers en haar omgeving.

Wat is de gedragscode integriteit van OPTA?

OPTA wil het je zo gemakkelijk mogelijk maken om integer te handelen. Daarom staan in deze gedragscode veel praktische voorbeelden. Hoe handel je wanneer je een geschenk krijgt? Hoe ga je om met vrienden, familie of contacten bij marktpartijen?

Deze gedragscode geeft een overzicht van de belangrijkste afspraken en regels op het gebied van integriteit waar je je als medewerker van OPTA aan moet houden. Niet voor alle situaties zijn regels op te stellen. Je gebruikt deze gedragscode als toets in concrete gevallen. Je kunt hem ook gebruiken als vertrekpunt voor discussies met collega's om het bewustzijn van integriteit te vergroten.

Het doel van de gedragscode is je te ondersteunen om op een verantwoorde wijze te werken uit naam van OPTA. In de code staan normen en waarden. Een norm bepaalt precies wat je wel en wat je niet kunt doen. Wanneer er duidelijke normen zijn gesteld, moet je die volgen. Als er waarden zijn gesteld, kan OPTA de eigen handelingsruimte niet voldoende afbakenen. Dan zal van geval tot geval moeten worden bekeken wat in een bepaalde situatie toelaatbaar is en wat niet.

ARAR, artikel 50 lid 1

“De ambtenaar is gehouden de plichten die uit zijn functie voortvloeiend nauwgezet en ijverig te vervullen en zich te gedragen zoals een goed ambtenaar betaamt.”

Tien spelregels

In dit hoofdstuk worden de tien spelregels toegelicht die binnen OPTA gelden. Een deel daarvan gaat over hoe je je gedraagt tijdens werktijd. Een ander deel gaat over wat je naast je werk doet.

1. Open en eerlijk

Het belangrijkste voor integer handelen zijn openheid en eerlijkheid. Je bent open over wat je doet en waar je mee bezig bent, tenzij vertrouwelijkheid vereist is. Je kunt je verantwoord worden tegenover anderen. En je kunt gedrag van jezelf, maar ook van anderen bespreekbaar maken. Je staat daarbij open voor kritiek en gaat daar constructief mee om.

2. Respect

Je doet jouw werk zonder daarbij onderscheid te maken op grond van godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht of andere persoonsgebonden kenmerken. OPTA tolereert geen ongewenste omgangsvormen zoals pesten, discriminatie, agressie of (seksuele) intimidatie. Klagen over andere collega's, elkaar niet aanspreken op gedrag en informatie achterhouden zijn voorbeelden van gebrek aan respect voor de ander. Ze horen dus niet thuis binnen OPTA. Iedereen is verantwoordelijk voor een sfeer en een omgeving waarin ongewenst gedrag niet wordt toegestaan.

Grondwet, artikel 1

“Allen die zich in Nederland bevinden, worden in gelijke gevallen gelijk behandeld. Discriminatie wegens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht of op welke grond dan ook, is niet toegestaan.”

3. Omgaan met vertrouwelijke of koersgevoelige informatie

Ga zorgvuldig om met vertrouwelijke of koersgevoelige informatie en de informatie die je als ambtenaar tot je beschikking hebt.

Binnen OPTA heb je vaak toegang tot informatie van vertrouwelijke of koersgevoelige aard. Er wordt van je verwacht dat je zorgvuldig met deze informatie omgaat. In veel gevallen zal er ook buiten OPTA belangstelling zijn voor die informatie. Het is in dit geval jouw verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat informatie op de juiste manier via de juiste personen op het juiste moment naar buiten wordt gebracht. Verzoeken van journalisten om informatie over een bepaald onderwerp verwijs je bijvoorbeeld door naar de perswoordvoerder. Vertrouwelijke informatie gebruik je ook niet om er zelf beter van te worden. Het lekken van informatie is onacceptabel.

Clean desk

Je voorkomt dat vertrouwelijke gegevens waarmee je werkt in andermans handen vallen. Dossiers berg je daarom op in afsluitbare kasten en je computer en overige apparatuur sluit je af als je je werkplek verlaat. Zorg ervoor dat niemand bij de vertrouwelijke gegevens kan komen.

Vertrouwelijke informatie mee naar buiten nemen is een groot risico. Zorg ervoor dat je je mobiele telefoon, laptop of papieren niet kwijtraakt.

4. Geschenken, uitnodigingen en voordelen

Je accepteert geen geld, geen geschenken en voordelen boven de € 25. Standaard geschenken onder de € 25 mag je wel aannemen.

Geschenken aanbieden

Het aanbieden van geschenken aan relaties is in het bedrijfsleven onderdeel van het zakendoen. Als geschenken door relaties worden aangeboden, is het belangrijk dat je je onafhankelijkheid waarborgt. Zelfs de schijn van partijdigheid en afhankelijkheid moet worden vermeden. Ga bij elk geschenk na of er een tegenprestatie aan verbonden is. Twijfel je over de intentie of de waarde van een geschenk, neem dan contact op met de adviseur integriteit.

OPTA biedt zelf geen geschenken aan derden aan. Er zijn situaties denkbaar waarin het toch maatschappelijk aanvaardbaar is om een kleine attentie aan te bieden. Denk bijvoorbeeld aan een jubileum of een gastspreker. Daarbij dien je echter elke schijn van beïnvloeding te voorkomen.

Lunchen, dineren en deelnemen aan andere feestelijkheden

Het kan voorkomen dat je door externe relaties wordt uitgenodigd voor een lunch. Het kan ook denkbaar zijn dat het, vanuit zakelijk oogpunt, wenselijk is om uitnodigingen voor diners of andere feestelijkheden aan te nemen. Het onderhouden van goede contacten met marktpartijen door middel van andere dan formele communicatiemogelijkheden is van essentieel belang voor veel functies. Wees er wel van bewust dat het accepteren van bepaalde uitnodigingen gezien kan worden als niet integer handelen. Zorg er daarom voor dat je iedere uitnodiging zorgvuldig beoordeelt.

ARAR, artikel 64, lid 1

“Het is de ambtenaar in zijn ambt verboden, anders dan met goedvinden van het bevoegd gezag, vergoedingen, beloningen, giften of beloften van derden te bevorderen, te verzoeken of aan te nemen.”

ARAR, artikel 64, lid 2

“Het aannemen van steekpenningen is onvoorwaardelijk en ten strengste verboden.”

Om een juiste beoordeling te kunnen maken is het belangrijk te weten wat de reden is van de bijeenkomst, of er andere marktpartijen aanwezig zullen zijn en wat de aard is van de betreffende bijeenkomst. Meld dit soort verzoeken altijd aan je leidinggevende.

Heb je het gevoel dat je integriteit in twijfel kan worden gebracht door je aanwezigheid bij een bijeenkomst, dan sla je de uitnodiging af.

Bezoeken aan bedrijven, evenementen of deelnemen aan cursussen

Regelmatig ontvangt OPTA uitnodigingen van bedrijven voor het bijwonen van een evenement, een seminar of een cursus. Dit geef je ter beoordeling door aan je leidinggevende. Je leidinggevende beoordeelt op basis van het doel en de opzet van de bijeenkomst of je hierbij aanwezig kunt zijn. De reisen verblijfkosten worden betaald door OPTA.

Word je uitgenodigd als (gast)spreker op een bijeenkomst, dan wordt ook dit eerst beoordeeld door je leidinggevende. Het is belangrijk of de activiteit binnen het OPTA-werkgebied valt. Valt de activiteit hier binnen, dan wordt er geen vergoeding aangenomen. Valt de activiteit hier buiten, dan is het aannemen van een vergoeding een zaak van de medewerker zelf. De regels voor het verrichten van nevenwerkzaamheden en/of activiteiten zijn dan van toepassing.

5. Inkoop

Zorg ervoor dat je belangenverstremgeling voorkomt bij inkoop of inhuur van goederen en diensten.

Om belangenverstremgeling te voorkomen, zijn meerdere medewerkers betrokken in de besluitvorming bij inkoopprocedures. Wanneer een medewerker betrokken is bij inkoopactiviteiten en aanbestedingsprocessen, is het belangrijk dat hij continu alert is op mogelijke oneigenlijke beïnvloeding door derden. Belangenverstremgeling, bijvoorbeeld inkopen bij iemand die je privé kent, moet worden vermeden. Verder zijn inkoopprocedures en criteria voor het contractenbeheer beschreven en kun je vinden op Kennisnet.

ARAR, Artikel 62, lid 1

“Het is de ambtenaar verboden, middellijk of onmiddellijk deel te nemen aan aannemingen en leveringen ten behoeve van openbare diensten, tenzij daarvoor toestemming is verleend.”

ARAR, Artikel 62, lid 2

“Hij is verplicht zich te gedragen naar hetgeen voor hem is bepaald ten aanzien van het deelnemen, middellijk of onmiddellijk, aan aannemingen en leveringen ten behoeve van anderen.”

6. Zorgvuldig omgaan met voorzieningen

Gebruik van internet, kennisnet, e-mail, materialen en apparatuur van OPTA is bedoeld voor zakelijke doeleinden.

Tijdens het werk kun je gebruik maken van telefoon, computer, e-mail en internet. Beperkt persoonlijk gebruik is toegestaan, als dit maar niet storend is voor de dagelijkse werkzaamheden. Veelvuldig of langdurig privégebruik is niet toegestaan. Daarnaast is het bezoeken van bepaalde sites soms zelfs strafbaar. Ook is het niet toegestaan om de systemen te gebruiken voor het verzenden van (mogelijk) aanstootgevende of discriminerende berichten of beelden.

Om zorgvuldiger om te gaan met voorzieningen is een aantal richtlijnen opgesteld, zoals voor het gebruik van internet, e-mail, informatiesystemen en het veilig thuiswerken. Je vindt deze richtlijnen op Kennisnet.

7. Betrekkingen in de post- en telecomsector

Het is van groot belang dat de onafhankelijkheid van jouw oordeelvorming niet in twijfel kan worden getrokken. Zorg ervoor dat je altijd voorkomt dat een ongewenste vermenging van zakelijke- en privébelangen, of de schijn daarvan, zich voordoet. Denk hierbij aan betrekkingen van je partner of kind binnen de post- en telecomsector. In dit geval geldt de meldplicht. Het geldt ook in het geval wanneer jij, je partner of je kind solliciteert bij een bedrijf binnen de post- en telecomsector. De adviseur integriteit beoordeelt de situatie en kijkt of het nodig is je van bepaalde dossiers af te halen. Je leidinggevende neemt uiteindelijk de beslissing.

ARAR, artikel 61, lid 4

“Het is de ambtenaar verboden nevenwerkzaamheden te verrichten waardoor de goede vervulling van zijn functie of de goede functionering van de openbare dienst, voor zover deze in verband staat met zijn functievervulling, niet in redelijkheid zou zijn verzekerd.”

8. Nevenwerkzaamheden

Nevenwerkzaamheden die (mogelijk) verband houden met het werk meld je bij HRM.

Veel medewerkers zijn in hun vrije tijd actief in bedrijven, stichtingen of verenigingen. De maatschappelijke betrokkenheid die daaruit blijkt, is zeer positief. Als je in je vrije tijd werkzaamheden verricht, bijvoorbeeld in het bedrijfsleven of als bestuurslid van de plaatselijke (sport)vereniging, en als deze werkzaamheden in verband staan met je functie, dan hoor je deze te melden bij HRM. Zij beoordelen of deze werkzaamheden wel of niet in strijd zijn met integer handelen. Nevenwerkzaamheden die kunnen leiden tot verstremgeling of botsing van belangen zijn niet toegestaan. Het is belangrijk dat je steeds in staat blijft je functie onbevangen en vanuit een onafhankelijke en onpartijdige positie uit te oefenen.

Vakbondsactiviteiten en werkzaamheden voor politieke partijen hoeven niet gemeld worden.

9. Financiële belangen en transacties met effecten

Zorg ervoor dat je altijd voorkomt dat een ongewenste vermenging van zakelijke- en privébelangen, of de schijn daarvan, kan ontstaan.

Zit je in een situatie waarbij het risico van financiële belangenverstremgeling aanwezig is, dan moet je dit melden. Ben jij, je partner of je kinderen in het bezit van effecten in de telecom- of postsector, dan meld je dit ook. Je onafhankelijke positie kan hierdoor in gevaar komen. Het is daarom belangrijk ongewenste vermenging van zakelijke- en privébelangen te voorkomen.

ARAR 61a, lid 4

“Het is de ambtenaar verboden financiële belangen te hebben, effecten te bezitten of effectentransacties te verrichten waardoor de goede vervulling van zijn functie of het goed functioneren van de openbare dienst, voor zover dit in verband staat met zijn functievervulling, niet in redelijkheid zou zijn verzekerd.”

10. Vertrek naar een marktpartij

Voor medewerkers en voormalig medewerkers geldt een wettelijke geheimhoudingsplicht die zich ook uitstrekt over de periode na het vertrek bij OPTA.

Vertrek je naar een marktpartij dan kun het zijn dat je direct wordt ontheven van werkzaamheden bij bepaalde dossiers of dat jou de toegang tot (delen van) het netwerk en de systemen wordt ontzegd. Ook kan de toegang tot het kantoor worden ontzegd vanwege de gevoeligheid van de functie.

Je kunt tot de datum van vertrek eventueel vanuit huis ‘niet gevoelige’ dossiers behandelen of betaald verlof krijgen.

Voorzieningen en maatregelen ter bevordering van integriteit

Eed of belofte

Wanneer je bij OPTA komt werken, leg je een eed of een belofte af. Iedereen weet dat je je aan de wet moet houden en dat fraude en corruptie strafbaar zijn. Toch helpt het afnemen van een eed of belofte om je nog eens onder de aandacht te brengen dat de Grondwet en alle overige wetten moeten worden nageleefd. Daarmee zeg je toe je te gedragen zoals een goed ambtenaar dat hoort te doen. In een korte ceremonie wordt de eed of belofte door de voorzitter van het college afgenomen.

Adviseur integriteit

Deze gedragscode geeft je handvatten over hoe je moet handelen in situaties waar integriteit een rol speelt. Tussen wat wel en wat niet kan, ligt in de praktijk een gebied waarin twijfel kan ontstaan. In deze gevallen is het verstandig advies te vragen aan je leidinggevende. Kan je leidinggevende je niet verder op weg helpen, dan kun je terecht bij de adviseur integriteit. Deze adviseur fungeert als klankbord. Met de adviseur kun je op vertrouwelijke basis overleggen. Hierbij kan het gaan over situaties waarbij je integriteit in het geding is of dreigt te raken. Er is wel een grens aan de vertrouwelijkheid van de adviseur. Wanneer er sprake is van een misdrijf, dan is de adviseur verplicht

hiervan aangifte te doen bij de officier van justitie. Heb je bezwaar tegen melding, dan word je eerst zelf in de gelegenheid gesteld om stappen te ondernemen.

Wie de adviseur integriteit is, vind je op Kennisnet.

Vertrouwenspersoon ongewenst gedrag

De werkplek is een plaats waar geen onderscheid wordt gemaakt op grond van godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht of andere persoonsgebonden kenmerken. Beledigingen, discriminatie, ongewenste intimiteiten, (seksuele) intimidatie of pesten horen hier niet thuis. Mocht je geconfronteerd worden met ongewenst gedrag dan kun je dit bij de vertrouwenspersoon melden. Aan de vertrouwenspersoon kun je vertellen wat er volgens jou aan de hand is. Verder kan de vertrouwenspersoon je adviseren en ondersteunen bij eventuele verdere stappen die jij wilt nemen. Wat je tijdens deze gesprekken bespreekt, is vertrouwelijk. Alleen met jouw toestemming kan de vertrouwenspersoon informatie doorspelen naar derden.

Wie de vertrouwenspersonen ongewenste omgangsvormen zijn, vind je op Kennisnet.

Meldpunt Welzijn

Om je de gelegenheid te bieden om zaken op het gebied van welzijn te bespreken, heeft OPTA het Meldpunt Welzijn in het leven geroepen. Denk bijvoorbeeld aan een verstoorde verhouding tussen een leidinggevende en zijn team. Als dat niet bespreekbaar is of als de leidinggevende niet open staat voor feedback, zou dat een onderwerp kunnen zijn om te melden bij het Meldpunt Welzijn. Acties die ondernomen worden, komen in overleg met de medewerker tot stand.

Het Meldpunt Welzijn bestaat uit een preventiemedewerker vanuit OPTA en de bedrijfsarts voor alle ARBO-zaken. Wie dit zijn, vind je op Kennisnet.

Klokkenluidersregeling

De klokkenluidersregeling geeft aan hoe een vermoeden van een misstand, bijvoorbeeld een ernstig strafbaar feit of een grove schending van voorschriften en regels, gemeld kan worden.

Uitgangspunt van de regeling is dat een vermoeden van een misstand in eerste instantie bij je leidinggevende gemeld wordt. Is deze mogelijk betrokken bij de misstand, dan kun je het ook melden bij één van de overige leidinggevendenden of de adviseur integriteit.

De leidinggevende of de adviseur integriteit zorgen er desgevraagd voor dat je anoniem blijft. Na jouw melding of die van de adviseur vindt er een intern onderzoek plaats. In overleg wordt besloten of er aangifte gedaan wordt of niet.

Ben je van mening dat je om zwaarwegende redenen het vermoeden van een misstand niet intern kunt melden, neem dan contact op met de Commissie Integriteit Overheid. De contactgegevens van Commissie Integriteit Overheid zijn te vinden op Kennisnet.

Als je de melding te goeder trouw doet, dan krijg je rechtenbescherming. Dit betekent dat je rechtspositie geen nadelige gevolgen mag ondervinden van het feit dat je 'klokkenluider' bent.

Ordemaatregelen en sancties

Wanneer je de regels in de formele gedragscode niet nakomt, kan dat worden beschouwd als (zeer ernstig) plichtsverzuim. Het overtreden van deze regels kan leiden tot disciplinaire- of arbeidsrechtelijke maatregelen.

Twijfel je over wat wel en niet kan, wees open en eerlijk en bespreek het met je collega's, je leidinggevende of de adviseur integriteit.

OPTA, de Onafhankelijke Post en Telecommunicatie Autoriteit

www.opta.nl